

Abstrakt

Naše smysly se vyvinuly tak, abychom z okolního prostředí získávat optimální množství informací. Tato optimalizace ovšem znamená, že je třeba počítat s chybami. Proto, abychom předešli těm s významným dopadem, vyvinula se u člověka tendence k nadhodnocování významu vzájemných souvislostí (i ve smyslu vnímání vzorů a posloupností). Ve své práci jsem testovala schopnost vyhodnocování vizuálních a akustických stimulů. Za použití počítačové grafiky byl vyvinut soubor testovacích stimulů, kde bylo rozložení prvků určeno sofistikovaným generátorem pseudo-náhodných čísel. Tyto výsledné masky s různou mírou průhlednosti byly užity k překrytí geometrických tvarů. Podobného postupu bylo užito k vytvoření černobílých stimulů s vysokým kontrastem. Za použití metod bayesovské statistiky jsem našla vzájemnou provázanost schopnosti určit přítomnost vzoru (a její absenci) a stylu myšlení, specificky racionálního a na intuici založeného. Dále jsem pak použila nejednoznačné výrazy tváře a vokalizace vysoce intenzivních afektivních stavů (bolest a slast) a stavů nízké intenzity (neutrální výraz/promluva, úsměv/smích). Výsledkem je zjištění, že vysoká intenzita projevu je spojena s nízkou schopností respondentů správně vyhodnotit valenci vizuálních i akustických stimulů. Díky použitému statistickému přístupu jsem mohla také vyhodnotit, zda je výsledek konzistentní a zda je důsledkem hádání. Všechny vizuální stimuly byly vyhodnoceny formou hádání, naopak akustické stimuly nejsou vyhodnoceny hádáním. Po užití manipulace zvyšující vzrušení hodnotitelů, šlo o bezpečnou, ale spolehlivou metodu (Cold Pressor Task), pravděpodobnost správného hodnocení stimulů se zvýšila v případě hodnocení výrazů obličejů slasti a úsměvu mužů. Naopak ke zhoršení pravděpodobnosti správného určení valence došlo v případě smíchu a neutrální promluvy – opět při hodnocení mužů jako stimulů. Pokud jsou prezentovány souhlasné stimuly kombinující vizuální a akustickou složku, nedojde ke zpřesnění určení valence v případě stimulů spojených s vysokou intenzitou. Žádné hodnocení není hádáním s výjimkou slasti a to vždy opačným pohlavím (muži hádají u žen a naopak). Při prezentaci nesouhlasných vizuálních a akustických stimulů, kdy nemůže být hodnocení správné, je vizuální modalita potlačena akustickou. Jedinou výjimkou je kombinace výrazu slasti v obličejí a neutrální promluvy. Tento stimul je hodnocen jako negativní (tedy nesprávně pro každou z modalit).